

Stane:

Za celo leto . . . . . K 20—
za pol leta . . . . . K 10—
za četrt leta . . . . . K 5—
za 1 mesec . . . . . K 170

Posamezna številka 60 vin.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), prtiličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 14

Ptuj, 4. aprila 1920

II. letnik

VSTAJENJE!

Krist je vstal! Zopet slavimo veliki praznik onega preporoda človeštva, ki mu ga je prineslo kršnanstvo. Božji sin sam se je žrtvoval svoje življenje, da bi odrešil rod človeški. In v čem obstoji spas človeštva? Edinole v točnem izpolnjevanju Kristosovega nauka. „Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.“ Toda le prvi učenci Kristosovi so sledili v svojih dejanjih brezpogojno temu nauku. Ko se je kršnanstvo bolj in bolj širilo, je začelo temneti glavno geslo kršnanstva. Grdo sovraštvo je konečno izpodrinilo popolnoma ljubezen do bližnjega, kar nam dokazuje svetovna vojna. Več kakor štiri leta so se narodi medsebojno klali in morili. Nastopil je Wilson in zaklical narodom, naj prestandejo z moritvijo, sami naj odločujejo o svoji usodi na podlagi pravičnosti, na podlagi ljubezni: Narodi so odložili orožje. Bili smo prepričani, da je štiri in polletno prelivanje krvi narode spametovalo. Bili smo prepričani, da se človeštvo zopet spomni na Kristosov nauk o ljubezni do bližnjega. Zmotili smo se! Sklepi pariške mirovne konference so kaj malo prepojeni te ljubezni, ki bi morala zavladati med narodi. To občutimo posebno tudi mi Jugoslovani! Nasilno, nekršnanško rešuje se jadransko vprašanje, vprašanje Gorice, Primorja, Trsta, Reka. Ali je že prišlo vstajenje?

In v zasebnem življenju!

Sebičnost vodi narode, sebičnost vsakega posameznega človeka v vseh njegovih odlokih. Vojna nas ni v tem pogledu prav nič izučila. Nasprotno, nikdar poprej ni bil človek tako zavzet le za svojo korist, kakor je sedaj po vojni: Ali bi se moglo ono ustudno verižništvo, navijanje cen in sploh gonja za velikimi dobički razpasti v tako strašnem obsegu, ako bi le iskrica ljubezni do bližnjega prevevala človeško srce. Vsak misli le nase, išče koristi na stroške bližnjega. Ni čuda, ako v teh razmerah nastajajo struje, ki hočejo sploh razbiti sedanji družabni red, struje, kakor so komunizem in boljševizem. In tega prevrata se ne bomo obvarovali, ako se čim preje ne povrnemo k nauku našega Spasitelja.

Vstajenje mora priti v naših srcih! Velika noč ne bodi za nas le zunanji praznik, prerodi naj človeški rod v resnično Kristovem duhu.

V tem smislu kličemo vsem: „Vesela Aleluja!“

Sijajen shod JDS v Ptuju.

Nad vse pričakovanje sijajno je uspel shod jugoslovanske demokratične stranke pretečeno nedeljo. Že pred določeno uro napolnile so množice od blizu in daleč veliko dvorano z galerijo vred v društvenem domu, pozneje došli so poslušali na hodnikih in

mnogi so morali oditi radi pomanjkanja prostora. Navzočih je bilo gotovo nad 1500 in je posebne važnosti to, da je tvorilo veliko večino te množice naše kmetško ljudstvo.

Shod je otvoril dr. Gosak in podal besedo prvemu glavnemu govorniku ministru n. r. dr. Kramerju. Le-ta je v pol drugo uro trajajočem, temeljitem govoru poročal o vseh vprašanjah, katera nam leže najbolj na srcu. Med drugim je poročal o principih, kateri so vodili stranko, ko jo bila na vladi. Pošteno so se trudili nje zastopniki rešiti po možnosti najboljše pereča vprašanja, začeli neizprosni boj proti draginji in verižništvu ali deloma so bile razmere močnejše nego vlada, deloma so jim metali polena pod noge ravno zastopniki sedanje vlade in ko bi se morali pojavljati uspehi njihovega poštenega dela, iztrgali so jim vajeti na zahrbtn in lažnjiv način srbski radikali in naši klerikalci, ki ukrepajo sedaj sedeč na ministrskih stolcih ravno nasprotno zgolj iz strankarskega sovraštva, če tudi morajo uvedeti, da nas tako početje vodi v gospodarsko in državno propast.

Jeden glavnih vzrokov naše draginje je malovrednost našega denarja na svetovnem trgu, kar je zakrivila sedanja vlada s svojo brezvestnostjo v denarnem vprašanju, ki nam jemlje tri četrtine našega premoženja, zapostavlja naš denar za tujim in trobi v svet o slabem finančnem položaju.

Naši klerikalci pošiljali so stotine svojih verižnikov nakupovat tisoče vagonov živeža v Banatu in Slavoniji za klerikalne zavode, to nakupljeno blago za celo Slovenijo so ti verižniki prodajali za velikanske dobičke raznim židovskim prekupčevalcem, predno so v obče dospeli v Slovenijo, vsled česar so nakopali našemu narodu mržnjo in pomanjkanje. In tem židom moramo sedaj odkupovati za dva- do trikratno ceno naše jim prej prodano blago.

Govornik je pojasnil stališče stranke napram drugim strankam. Da jugoslovanska demokracija ni protiverska, kakor navajajo kot glavni argument proti njej nasprotniki, je najboljši dokaz gotovo ta, da stranka, v kateri lahko vstrajajo duhovniki, ne more biti protiverska.

Glede Nemcev stojimo na stališču, da je naša država naš narod in da je jugoslovanski narod jugoslovanska država, v kateri ne priznamo nobenega drugega gospoda in nobene druge narodnosti predpravice. V naši državi ni in ne sme biti nacijskih bojev ter imajo pravi Nemci svoje pravo zasiguranje, ne kot posebna nacijska stranka, ki zastopa nemške interese, pač pa jim ne zabranjujemo, da se udeležujejo politično pri tej ali oni naši stranki.

Nemčurji pa, kot produkt stoletnega nemškega gospodstva in demoralizujoče nemške politike, so v jugoslovanski državi nemogoča stvar, katerih ne maramo in nečemo poznati. Zapeljanim ne zapiramo vrat v naši državi, da jim neonepomočimo povratka v naše vrste, proti zagrizencem pa se bomo borili z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Borba v Beogradu je borba jedinstva, napredka in socializacije proti separatističnemu nazadnjaštvu in reakcionarstvu in

sramotno bi bilo, če bi mi jedini v Evropi pustili to na krmilu in vrgli puško v koruzo

Po tem z odobravanjem sprejetim govorom, so povzeli besedo kmetški poslanec Joso Bujinović iz Šabca, poslanec dr. Kukovec, Mladen Popović iz Makedonije, Franc Voglar iz Maribora, kojih izvajanja priobčimo prihodnjič.

Na predlog dr. Šalamuna so se z večino glasov proti glasovom socijalnih demokratov sprejele resolucije, ki obsojajo reakcionarno vlado, izrekajo zaupanje demokratični stranki in njenim voditeljem, ter zahtevajo takojšnje volitve.

Trgovska in obrtna zbornica za slov. Štajersko in Prekmurje.

Ura odločitve za samostojno trgovsko in obrtno zbornico za Slovensko Štajersko in Prekmurje je prišla.

Dne 6. marca 1920, je bilo v trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani seja, v kateri je bil predložem proračun za tekoče leto glede vzdrževanja trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani.

Vedno naraščajoča draginja je nam tudi v tem oziru naložila veliko breme. Predložilo se nam je proračun, da se zvišajo doklade za trgovsko in obrtno zbornico od dosedanjih doklad 8% na 60%.

Te zvišane doklade bodo dosegale svoto okroglo 1.000.000 kron na leto. Na podlagi podrobnih proračunskih točk smo uvideli, da je veliko povišanje doklad za vzdrževanje trgovske in obrtne zbornice res potrebno in takoj smo uvideli, da je sedaj prišel odločilni trenutek, da se ustanovitev trgovske in obrtne zbornice v Mariboru tudi izvrši.

Ne pomaga tedaj tukaj nobeno odlašanje in tudi ne moremo pričakovati, da nas bode mogoče vlada v Beogradu silila z zbornico, in nam je ona ustanovila. Ne, mi sami si jo moramo ustanoviti in sami vzdrževati; vlada nam jo je le dovolila.

Na nas samih je sedaj ležeče, da določimo začetek njenega poslovanja in si jo ustvarimo!

Plačati bomo morali zvišane doklade, ali bodo to 40% ali 60%, bomo sami določili. Ta glavna napaka se vleče že celo leto v tej odločitvi, in tukaj moramo trgovci iz mariborskega okraja in Prekmurja zavzeti inicijatevo in ustvariti odločitev.

Zato prosim trgovski gremij, da povabi na dan 15. aprila v Maribor v Götzovi dvorani k skupnemu zborovanju ob 10. uri predpoldne, vse gremije in trgovske zadruge Slovenskega Štajerja in Prekmurja na zborovanje, da se ustanovi pripravljalni odbor vseh udeleženi gremijev in trgovskih zadrug, ki bi odločilno sklenil, kedaj ima trgovska zbornica za Slovensko Štajersko in Prekmurje začeti poslovati.

Ta pripravljalni odbor, bi potem tudi preskrbel potrebne prostore, pohoštvo in uradništvo; potem pa bi tudi poseben zato pooblaščen odsek v Belgradu sam z osebno intervencijo izsilil končno odločitev glede sedeža zbornice, če bi res vsi trezni in praktični

momenti ne mogli doseči na zborovanju že odločitve tega prepotrebnega zatočišča in inštitucije vsega slovensko-štajerskega in prekmurskega trgovstva.

Ako se pomisli, da se je od leta 1914 do danes v trgovskem naraščanju, kakor v splošnem številu trgovstva v teh delih Slovenije zelo spremenilo na Slovenskem Štajerskem in v Prekmurju in, da bode potrebno celo na novo sestaviti cel register vseh trgovcev, obrtnikov, podjetnikov in industrijalcev in da bi bilo to naravnost lahkomišljeno sedaj, da se nebi to neobhodno potrebno veliko delo izvršilo že ob enem za novo zbornico, katere potrebo tako živo čutimo, mora gotovo vsak stanovsko napreden in do vzeten trgovec takoj uvideti, da je tukaj vsak mesec, ki se zgubi z odlaganjem, nam vsem v veliko škodo.

Zato pozivljam mariborski gremij, da stori ta korak takoj in skliče na to zborovanje vse gremije in trgovske zadruge s priporočalnimi pismi v celem Spodnjem Štajerskem in Prekmurju, to je v Murški Soboti in Doljni Lendavi, da se zanesljivo udeleže, ker sklepati se bode drugače moralo brez navzočih, po večini delegatov.

Vsaki gremij ali zadruga pošlje na vsakih 50 članov enega delegata. Ker vsaka občestrukcija z nenavzočnostjo, kakor so to prakso nastopili zadnjikrat celjski trgovski krogi, pri seji trgovske zbornice dne 6. marca v Ljubljani, ne velja danes in to posebno vsled tega ne, ker doklade se morajo plačevati in sicer do tega dne, dokler naša zbornica ne začne poslovati. Pri tem se morajo občestrukcijonarji zavedati, da morajo med tem časom res delati in zopet delati, da dosežejo svoj cilj, ne pa samo obstrujirati in potem pa zadevo pustiti počivati in misliti, da bodo nam padli mogoče naši cilji brez naše vstrajnosti in žilave delavnosti sami v naročje.

Zatorej sedaj na delo in to vsi z trdnimi neomajanim sklepom, da ne odnehamo, dokler ne dosežemo samostojne trgovske zbornice za Slovensko Štajersko in Prekmurje in sicer z sedežem v Mariboru, kamor po vsih praktičnih in prometnih kakor trgovskih ozirih edino spada.

Gospodarstvo.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ptuj in okolico. Podpisana podružnica sprejme v delo večje število delavcev za tesarje železniških progov (švelerjev), gredic za mostove itd. pod zelo ugodnimi pogoji. Tesarji in drugi te vrste dela zmožni delavci, ki želijo sprejeti omenjeno delo, naj se čimprej javijo ustmeno ali pismeno pri podpisani podružnici, kjer se jim naznani tudi natančne pogoje. Podružnica „Državne posredovalnice za delo“ v Strnišču pri Ptuj.

Trgovanje s Poljsko republiko. Trgovske tvrdke, ki nameravajo sklepati kupčije s poljskimi trgovskimi tvrdkami, še naj predvsem povprašajo pri poljskih trgovskih zbornicah je-li dotična tvrdka protokolirana. Za izvoz blaga iz Poljske republike veljajo posebni predpisi in si je treba pravočasno preskrbeti izvozno dovoljenja, ker bi kupec sicer imel sitnosti in škodo. Izvozna dovoljenja izdaja državna komisija za uvoz in izvoz v Varšavi (Panstwowa Komisja Przywozu i Wywozu w Warszawie), Dielanska ul. 10.

Švicarski vzorni sejem. 15. aprila se otvori v Basel-u 4. švicarski vzorni sejem, ki trpi do 29. aprila. Namen tega semnja, ki se v prireja vsako leto v drugi polovici aprila je upoznavanje pristnih švicarskih produktov in posvetovanje eksporta. Izmed skupin, ki so za to leto že določene, omenjamo sledeče oddelke: Kemija in farmacija, higina, kuhinjska, stanovanjska, obratna, pisarniška oprava, razsvetljava in kurjava, tehnični izdelki iz kovine, lesa, stekla, proskovine, usnja, kavčuka itd., risanske in slikarske potreščine, godale, športni predmeti in igrače, predmeti, umetne obrti, ure, tekstilno blago, oblačila, stroji in orodje, transportna sred-

stva, fina mehanika, stavbeni material itd. Za obiskovalce se izdajajo nakupovalne karte, za katere je plačati 2 franka. Te karte veljajo za tri dni. Karte, ki naj veljajo za celo dobo semnja, stanejo 5 frankov. Kdor se zanima za te sejeme, naj si preskrbi čimprej potni list, ki ga mora vidirati švicarski konzulat. Radi stanovanja se je obrniti na naslov: „Direktion der Schweizer Mustermesse, Basel, Gerbergasse 30.“ Na lanskem semnju je bilo prijavljenih 45.000 nakupovalcev in sklenjenih kupčij za 50.000.000 frankov, sejem je obsegal prostor nad 17.000 m². To leto se vrši sejem pod mnogo ugodnejšimi pogoji in je pričakovati naravnost ogromno udeležbo.

Volitve agrarnega zastopstva v Sloveniji. Vsled naredbe ministrstva za agrarno reformo z dne 4. februarja 1920, št. 121 Uradnega lista se imajo vršiti volitve agrarnega zastopstva za pripravo agrarne reforme v Sloveniji. Volilci, ki prihajajo pri teh volitvah v poštev, so dele na 5 različnih kategorij. Za uvrstitev volilcev v eno ali drugo kategorijo je merodajna površinska ploskev zemljišča, ki ga kdo poseduje. Jasno je, da izid volitev, zlasti po kmetijskih občinah, ne bo dajal prave slike, ako župan pri sestavi volilnega imenika nima na razpolago podatkov, koliko zemlje poseduje vsak posamezni občan. Da postavi volitve agrarnega zastopstva na pravo podlago je glavno poverjenišvo za agrarno reformo že pred časom odredilo, da davčni uradi zberejo in upošljejo podatke o posestnih razmerah v posameznih občinah. Ta operat bo dovršen v kakih 2—3 tednih. Glavno poverjenišvo bo nato razposlalo potom okrajnih glavarstev vsem občinam, ki prihajajo pri volitvah agrarnega zastopstva v poštev, seznam o posestnih razmerih v dotični občini in naročilo, da se na podlagi in s pomočjo tega seznama sestavijo volilni imeniki, in posamezni volilci po površini zemljišča, ki ga imajo, pravilno porazdele v posamezne kategorije. V zadnjem času prihajajo na glavno poverjenišvo od strani občin, posameznih interesentov in političnih oblastev (okrajnih glavarstev) z ozirom na volitve agrarnega zastopstva vprašanja za navodila, kako je sestaviti volilne imenike, kakšem je uradni obrazec, ki ga naredba predpisuje in podobno. Glavno poverjenišvo opozarja tem potom vse interesente, naj potrpe še nekoliko, da bodo predpriprave gotove, nekar se bodo izvršile volitve za celo Slovenijo obenem.

Stokronski bankovci se bodo zamenjavali samo še do vštetelega 15. aprila t. l. in prenehajo po tem dnevu nepreklicno biti splošno plačilno sredstvo na naši zemlji. Zato ponovno opozarjamo občinstvo, da se pohiti z zamenjavo, da tudi eventualne falzifikate od da zamenjujočim blagajnam, ker po 15. aprilu se niti falzifikati ne bodo več odzemale. Tudi se prošnje za izjemno naknadno zamenjavo ne bodo sprejemale. Sicer je že mnogo bankovcev avstro-ogrske banke po 100 K, 50 K in 20 K zamenjanih, vendar se še vidijo v prometu. Da pridemo čim prej do enotnega denarja, priporočamo občinstvu, da svoj stari denar teh vrst kolikor mogoče hitro zamenja, to tembolj, ker so se pojavili že glede vseh teh vrst tudi falzifikati kolkov. Kolikor vemo, so sedaj zamenjujoče blagajne v zadostni meri založene s kronskodinarskimi bankovci po 80 K, 40 K in 20 K in se bo torej zamenjava lahko gladko vršila.

Dopisi.

V zadrugo kovinarjev in kolarjev za pujski okraj vršila so se nove volitve pretečeno nedeljo. Samo ob sebi razumljivo so v tej zadrugi gospodarili izključno le ptujski nemškutarji če ravno je zadruga namenjena za celi okraj in je velika večina članov Slovencev. Kako so ti gospodarili s od Slovencev plačanimi prispevki je jasno razvideti iz blagajniške knjige, glasom katere je šla večina denarja za podporo zloglasnega Štajerca, nemško hišo, vojno posojilo itd. Pri prvih volitvah po preobratu

vršečih se v začetku tekočega leta bil je izvoljen vsled protipostavnega in nepravilnega pritiska tukajšnji nemškutarjev zopet čisto nemškutarski odbor katere volitve pa so bile vsled nepravilnega postopanja razveljavljene. V strahu za svoje stolčke in da se primerno osvetiti njih prejšnje gospodarstvo, uvedli so ti na čelu Spruschina, Tamm Scheichenbauer, Bruss, Kukowec, Wezjak, Dasch, Moritz Teichner in tem jednaki veliko agitacijo, izdali posebne letake, v katerih obljubujejo vse mogoče svojim volilcem, katerim obljubam so naši mojstri iz dežele tudi nasedli ter se jih velika večina ni udeležila zadnjih volitev, vsled česar so nemškutarji zmagali s svojimi kandidati, od kojih večina zlasti načelnik in tajnik niti zmožni niso našega jezika. Sramota je to za vse mojstre našega okraja, da komandira danes v Jugoslaviji zadrugi, v kateri je 90% Slovencev par nemškutarjev ornigovega kalibra. Vsa čast par mojstrom, kateri so se postavili odločno na slovensko stališče in radi malomarnosti in izdajstva svojih kolegov propadli. S tem še seveda zadeva ni za nas končana, ker si nikako ne moremo dati dopasti, da bi nam komandiralo par nemškutarskih nacijenalcev. Našo javnost pa bomo seznanili z vsem temi zagrizenci, da jih bode vedla pri nakupovanju in oddaji dela primerno upoštevati, kakor tudi naše centralne oblasti, da bodo te primerno informirane, v katerih rokah se nahaja ta zadruga.

Pojasnilo. V članku pod zaglavjem „Nemške račune . . .“ v 13. št. Ptujškega lista z dne 28. marca 1920 je zapisan dobesedno ta-le stavek: „Tako je n. pr. tukajšnji nemški ključavničar Scheichenbauer napravil razna dela za šolo iz ptujsko okolice in vposlal za ta dela šolskemu svetu popolnoma nemški račun.“ — Da ne bo krivične obdolžitve, naj bo pojasnjeno, da se tu ne gre za deško in deklško narodno šolo Ptuj-okolica in njen krajni šolski svet, ampak za neko drugo šolo iz ptujške okolice in da nemški ključavničar Scheichenbauer za deško in deklško narodno šolo Ptuj-okolica sploh ni izvršil nikakšnega ključavničarskega dela.

Zopet velik požar v Ptujskem okraju. V petek, dne 26. marca t. l. opoldne je nastal v Skorbi pri Hajdinu velik požar, ki je uničil dve hiši in ednajst gospodarskih poslopij. Škoda znaša več stotisoč kron. Ogenj je baje nastal na ta način, da je neki deček ne previdno pušil cigarete. Deček se sedaj izgovarja, da je lovil v hlevu zajca. Ker se mu je skrtil v neko temno luknjo, je prižgal žveplenko in po nesreči se je vnela slama. Gasit ste prihiteli požarna bramba iz Hajdina in iz Ptujja. Prvi so bili na mestu Hajdinski gasilci. Obe požarni brambi ste delovali z največjo požrtvovalnostjo. Gasilcem se je zahvaliti, da se ni ogenj še bolj razširil. Pred kratkim je pogorela Nova vas pri Sv. Marku, sedaj velik del Skorbe. Sploh se ponavljajo požari na Ptujskem polju. Kdor potuje po naših vaseh, posebno na desnem bregu Drave, ta se ne čudi, da se tolikokrat pripeti nesreča. Hišice in gospodarska poslopja stoje tesno drugo ob drugem. Na dvorišču stoje navadno kopica slame, ali kup stelje. Šupe so napolnjene s krmo, strehe navadno krite s slamo, treba le male iskriče, in vse je naenkrat v plamenu. Treba torej velike, velike previdnosti. Ponesrečencem moramo priskočiti na pomoč, posebno je dolžnost naših oblasti, da se zavzamejo za pogorelce. Pred vsem se jim naj nakaže les, vsaj po znižani ceni iz gozdov veleposestnikov.

Sv. Bolfenk pri Središču ob Dravi. V zadnji številki „Ptujškega lista“ je citati: „Blago je poskočilo!“ Vpraša se v tem članku, kaj poročaju k temu oblasti! Pri nas, kakorekoč v najrevnejši fari je stala bela moka pred tednom 11 K, — 27. marca 1920 na večer 14 K — in čez noč na 28. marca 1920 je ena in ista moka prikili poskočila že na 15 K. Ni mogoče to tudi nekako navijanje cen? Viničarji in revnejši stoji postajajo vsak dan bolj nevoljni, ker ne morejo prenašati večje in neopravičene druginje. Pristojno politično oblast, kakor tudi vse prizadete trgovce